

Actualisatie ecologische quickscan

Oudenhorsterlaan 14 te Woudenberg

In het kader van sloop en nieuwbouw

Het Laar 30d

6733BZ Wekerom

☎ 0318 655 626

✉ info@deslijpkruik.nl

🌐 www.deslijpkruik.nl

Colofon

Titel	Actualisatie ecologische quickscan Oudenhorsterlaan 14 te Woudenberg
Betreft	Actualisatie ecologische quickscan
Locatie	Oudenhorsterlaan 14 te Woudenberg
Auteur	B. Visser, ecooloog
Contactpersoon	B. Visser, ecooloog
Opdrachtgever	dhr. G. van Ingen
Datum	13-11-2025
Status	Versie 2.0
Projectcode	P25-0535 Actualisatie QS Oudenhorsterlaan 14 Woudenberg

Aansprakelijkheid

Dit onderzoek is uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde natuurwet- en regelgeving (Omgevingswet). Het onderzoek betreft een momentopname en geeft een inschatting van de geschiktheid van de onderzoekslocatie voor beschermde soorten. Garanties over aan-/afwezigheid van planten en dieren zijn niet te geven. Daarvoor is de aard en de opzet van een quickscan niet toereikend. Daarbij is het een eenmalige momentopname en houdt het geen rekening met de dynamische aspecten van natuur, zoals migratie en kolonisatie door soorten en veranderingen in terreingebruik en -beheer. Ook dient er rekening te worden gehouden met veranderingen in wet- en regelgeving. De geldigheidsduur van de rapportage bedraagt voor de zwaarder beschermde soorten maximaal 3 jaar. De Slijpkruik Ecologie is niet aansprakelijk voor beslissingen die de opdrachtgever neemt naar aanleiding van het door De Slijpkruik Ecologie uitgevoerde onderzoek. Daarnaast is De Slijpkruik Ecologie niet aansprakelijk voor gevolgschade, of voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van uitgevoerde onderzoeken door De Slijpkruik Ecologie.

© De Slijpkruik Ecologie B.V. (2025)

Niets uit dit rapport mag openbaar worden gemaakt of gepubliceerd door middel van; druk, fotokopie of anderszins, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van De Slijpkruik Ecologie B.V. of de opdrachtgever.

Wijze van citeren: Visser, B. (2025). *Actualisatie QS Oudenhorsterlaan 14 Woudenberg*, De Slijpkruik Ecologie B.V.

Omslagfoto: Impressie van het plangebied. Bronvermelding; foto's zijn door de auteur gemaakt tenzij anders aangegeven.

Inhoud

1	Inleiding	4
1.1	Aanleiding en doel	
1.2	Beschrijving locatie en ingreep	
1.3	Opzet onderzoek	
1.4	Kwaliteitsborging	
2	Soortenbescherming	8
2.1	Bron- en literatuuronderzoek	
2.2	Vaatplanten	
2.3	Broedvogels	
2.4	Vleermuizen	
2.5	Overige zoogdieren	
2.6	Vissen	
2.7	Amfibieën	
2.8	Overige soortgroepen	
2.9	Algemeen	
3	Gebiedsbescherming	18
3.1	Natuurnetwerk Nederland (NNN)	
3.2	Natura 2000	
3.3	Beschermde houtopstanden	
4	Specifieke zorgplicht	20
4.1	Resultaten en effectbeoordeling	
4.2	Maatregelen zorgplicht	
5	Conclusies en aanbevelingen	22
5.1	Overzicht van de bevindingen	
5.2	Conclusies en aanbevelingen	
	Bijlagen	24
	Bijlage 1 Samenvatting wettelijk Kader	

Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

In opdracht van de initiatiefnemer voerde adviesbureau De Slijpkruik Ecologie B.V. een ecologische quickscan uit aan de Oudenhorsterlaan 14 te Woudenberg in 2022. Het project wordt nu weer opgepakt door de initiatiefnemer maar de ecologische quickscan is verlopen (3 jaar geldig). Daarom wordt hierbij een actualisatie uitgevoerd. De situatie in het plangebied is niet veranderd, uitgenomen de vervallen schuur (de meest noordelijke schuur) die inmiddels gesloopt is. De initiatiefnemer heeft het voornemen om de locatie her in te richten. Voor de bestaande situatie zie afbeelding 1.3. De locatie bestaat nu uit een woning (afbeelding 3 nummer 1) met aangrenzende stal (2), een open kapschuur met aangrenzend een dichte loods (3) en 2 relatief nieuwe stallen (4 en 5). De oude stal (6) is dus inmiddels verwijderd. Verder bestaat het terrein uit een paardrijbak en weides. De toekomstige situatie bestaat uit 2 woningen met 2 bijbehorende bijgebouwen (afbeelding 1.4).

Toetsing aan de natuurwetgeving binnen de Omgevingswet (Ow), onderdelen 'soortenbescherming' en 'gebiedsbescherming' is noodzakelijk, omdat effecten op beschermde soorten en natuurgebieden niet op voorhand zijn uitgesloten. Voor het onderzoek voldoet in eerste instantie een 'quickscan': een kort onderzoek op basis van een beknopt bronnenonderzoek en een veldbezoek, waarbij een deskundige inschatting wordt gemaakt van de mogelijke aanwezigheid van beschermde flora en fauna. Ook wordt het effect van de ingreep op nabijgelegen Natura-2000 gebieden of andere natuurgebieden zoals Gelders NatuurNetwerk (GNN) beoordeeld. De quickscan kan leiden tot uitvoeriger onderzoek of tot een advies voor mitigerende/compenserende maatregelen.

1.2 Beschrijving locatie en ingreep

Het plangebied is gelegen aan de Oudenhorsterlaan 14 te Woudenberg (afbeelding 1.1). Het plangebied is ca. 11.500 m² groot en ligt in landelijk gebied ten zuiden van Woudenberg en Scherpenzeel (afbeelding 1.2). Het landschap rondom het bebouwingscluster bestaat overwegend uit kleinschalig agrarisch grasland. Ten westen van het plangebied ligt een beek en de spoordijk met daarop een bomenrij en beplanting daaronder. Verder is het gebied ten noorden, oosten en zuiden van het plangebied overwegend in agrarisch gebruik. Het plangebied bestaat uit de woning met de stallen/schuren op het terrein. De woning heeft een bakstenen muur met een pannendak en houten overstek. Het huis heeft geen spouw. De stal aan het huis (2) heeft een soortgelijke bouw met een bakstenen muur zonder spouw en een pannendak met ook een houten overstek. De open kapschuur met daaraan de loods (3) bestaat voornamelijk uit hout. De loods bestaat uit een bakstenen muur zonder spouw en het hogere gedeelte van de gevel bestaat uit hout. De loods heeft een golfplaten dak. De open kapschuur bestaat voornamelijk uit hout en heeft een pannendak. De 2 redelijk nieuwe stallen (4 en 5) bestaan uit een bakstenen muur met daarboven een stalen wandbeplating. Deze stallen hebben een golfplaten dak. De oude stal (6) was in 2022 vervallen en bestond voornamelijk uit hout met het onderste deel van de muur betonblokken/bakstenen. Deze oude stal had een golfplaten dak en is dus inmiddels verwijderd. Ook de weides zijn meegenomen in het onderzoek. De werkzaamheden die plaats zullen vinden op het terrein zijn:

- Sloop van alle bestaande bebouwing;
- Bouwrijp maken van de plek die bestemd is voor nieuwbouw;
- Nieuwbouw van 2 woningen en 2 bijbehorende bijgebouwen.

1.3 Opzet onderzoek

De ecologische quickscan bestaat uit een beknopt literatuuronderzoek (verspreidingsatlassen, NDFF, websites etc.), een veldbezoek en rapportage met bevindingen en advies. De locatie is op 13 mei 2022 bezocht door B. Visser, ecooloog van adviesbureau De Slijpkruik Ecologie. Tijdens dit onderzoek is het terrein verkend op de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde flora en fauna. Daarbij is in het bijzonder gelet op (mogelijke) verblijfplaatsen van jaarrond beschermde nestplaatsen van vogels, verblijfplaatsen van vleermuizen, sporen van marterachtigen en het daadwerkelijk voorkomen van beschermde soorten. Het locatiebezoek is onder halfbewolkte omstandigheden uitgevoerd bij een temperatuur van 15 °C en matige wind, ZW 2 bft.

1.4 Kwaliteitsborging

Door de inzet van deskundigen op gebied van ecologie en landelijk geaccepteerde onderzoeksmethoden is de kwaliteit van het onderzoek zoveel mogelijk gewaarborgd. De Slijpkruik Ecologie B.V. is kandidaat-lid van en hanteert de richtlijnen van het Netwerk Groene Bureaus (NGB), soort-inventarisatieprotocollen van het NGB en/of richtlijnen kennisdocumenten van BIJ12. Toetsing van de aanpak en uitwisseling van ervaringen met gemeenten, provincies en collega-onderzoekers vindt plaats op regelmatige basis.

Afb. 1.1: Kaart van het plangebied (rode kader) met de directe omgeving. Bron ondergrond: GoogleEarth 2022.

Afb. 1.2: Kaart met de globale ligging van de onderzoekslocatie (rode cirkel) ten opzichte van Woudenberg en Scherpenzeel. Bron ondergrond: GoogleEarth 2022.

Afb. 1.3: Huidige situatie. Bron: 3654 bestaande situatie, Landborg

Afb. 1.4: Ontwerp voor de nieuwe situatie. Bron: 3654 schets nieuwe situatie, Landborg

2 Resultaten beschermde flora en fauna

2.1 Bron- en literatuuronderzoek

In onderstaande tabel zijn de gegevens weergegeven van waarnemingen in de directe omgeving (ongeveer een straal van 1,5km) van het plangebied in de afgelopen 5 jaar per soort(groep) vanuit de NDFF (Nationale Databank Flora en Fauna).

Soortgroep	Soort	Aantal	Beschermingsregime
Vaatplanten	-	-	-
Vogels	Appelvink	1	VR
	Boerenwaluw	6	
	Bonte vliegenvanger	8	VR (categorie 5)
	Boomklever	5	VR (categorie 5)
	Boomkruiper	5	VR (categorie 5)
	Boompieper	1	
	Bosrietzanger	3	
	Bosuil	1	
	Buizerd	4	VR (categorie 4)
	Fitis	4	
	Fluiter	1	
	Gaai	1	
	Gekraagde roodstaart	3	VR (categorie 5)
	Gele kwikstaart	1	
	Glanskop	1	
	Goudhaan	1	
	Grasmus	15	VR
	Grauwe gans	1	
	Grauwe vliegenvanger	4	VR (categorie 5)
	Groene specht	8	
	Grote Canadese gans	1	
	Grote bonte specht	3	VR (categorie 5)
	Heggenmus	7	VR
	Holenduif	6	VR (categorie 5)
	Houtduif	1	VR
	Huisemus	22	VR
	Huiswaluw	10	
	Ijsvogel	2	
	Kievit	4	
	Kleine bonte specht	2	VR (categorie 5)
	Kleine karekiet	41	
	Koekoek	5	VR
	Koolmees	14	
	Krakeend	2	
	Meerkoet	7	
	Merel	14	

	<i>Pimpelmees</i>	13	
	<i>Putter</i>	2	
	<i>Rietgors</i>	2	
	<i>Rietzanger</i>	1	
	<i>Ringmus</i>	3	
	<i>Roodborst</i>	8	
	<i>Scholekster</i>	4	
	<i>Spotvogel</i>	16	
	<i>Spreeuw</i>	6	
	<i>Staartmees</i>	2	
	<i>Tjiftjaf</i>	38	VR (categorie 5)
	<i>Tuinfluit</i>	20	
	<i>Turkse tortel</i>	1	
	<i>Vink</i>	16	VR
	<i>Vuurgoudhaan</i>	1	
	<i>Waterhoen</i>	2	
	<i>Wilde eend</i>	3	
	<i>Winterkoning</i>	18	
	<i>Witte kwikstaart</i>	3	
	<i>Zanglijster</i>	14	
	<i>Zwarte kraai</i>	3	
	<i>Zwarte roodstaart</i>	1	VR (categorie 5)
	<i>Zwartkop</i>	24	VR
<i>Vleermuizen</i>	<i>Gewone dwergvleermuis</i>	1	HR IV
<i>Grondgebonden zoogdieren</i>	<i>Boommarter</i>	4	Wnb - andere soorten
	<i>Das</i>	78	Wnb - andere soorten
	<i>Eekhoorn</i>	9	Wnb - andere soorten
	<i>Haas</i>	141	Wnb - andere soorten
	<i>Huisspitsmuis</i>	1	
	<i>Konijn</i>	21	
	<i>Ree</i>	161	
	<i>Rosse woelmuis</i>	1	
	<i>Vos</i>	13	
	<i>Wezel</i>	1	
<i>Vissen</i>	<i>Grote modderkruiper</i>	14	
<i>Amfibieën</i>	<i>Bastaardkikker</i>	123	Wnb - andere soorten
	<i>Bruine kikker</i>	45	
	<i>Gewone pad</i>	56	
	<i>Groene kikker</i>	75	
	<i>Heikikker</i>	1	
	<i>Kleine watersalamander</i>	39	
	<i>Poelkikker</i>	7	
<i>Reptielen</i>	<i>Hazelworm</i>	2	Wnb - andere soorten
<i>Dagvlinders</i>	<i>Grote vos</i>	1	

2.2 Vaatplanten

Binnen het plangebied zijn geen beschermde vaatplanten waargenomen. Vanuit de NDFF zijn ook geen waarnemingen bekend van beschermde of bijzondere vaatplanten in de omgeving van het plangebied gedurende de afgelopen 5 jaar. Binnen het plangebied komen alleen algemeen voorkomende vaatplanten voor. Aangetroffen soorten zijn onder andere: engels raaigras, akkerdistel, brandnetel en fluitenkruid. Het plangebied is te voedselrijk om geschikt biotoop te vormen voor beschermde/bijzondere flora. Het plangebied voldoet derhalve niet aan de eisen die beschermde vaatplanten aan hun leefgebied stellen. Aanwezigheid van beschermde planten is derhalve uitgesloten.

Effect: Binnen het plangebied zijn geen beschermde of bijzondere plantensoorten aangetroffen. Geschikte omstandigheden voor bijzondere vegetatie ontbreken. Effecten op beschermde planten zijn uitgesloten, nader onderzoek is niet nodig.

2.3 Broedvogels

Vogels met jaarrond beschermde nestplaats

Van een aantal vogelsoorten is het nest jaarrond beschermd, dus ook buiten het broedseizoen. Het gaat bijvoorbeeld om soorten die niet zelf hun nest bouwen maar voor een belangrijk deel afhankelijk zijn van menselijke bebouwing, soorten die jarenlang dezelfde locatie gebruiken of soorten waarvan het nest ook buiten de broedperiode gebruikt wordt. Ook andere onderdelen van de leefomgeving van belang voor het functioneren van een jaarrond beschermd nestplaats zijn beschermd. Denk hierbij aan jachtgebied van uilen en roofvogels of schuil- en slaapplekken van huismussen.

In de NDFF zijn in de omgeving rondom het plangebied in de laatste vijf jaar waarnemingen bekend van vogels met jaarrond beschermde nesten. Het gaat daarbij om de soorten; boerenzwaluw, bosuil, huismus en zwarte roodstaart.

Tijdens het veldbezoek is geconstateerd dat er binnen het plangebied geen geschikte verblijfplaatsen voor gierzwaluw of bosuil aanwezig zijn. Dit is omdat er geen geschikte openingen of nestplaatsen voor de genoemde soorten aanwezig zijn. Zo heeft gierzwaluw een redelijk grote, vrije invliegopening nodig en bosuil broedt voornamelijk in boomholten. De beschreven nestplaatsen voor deze soorten zijn niet aanwezig binnen het plangebied. Het voorkomen van verblijfplaatsen van deze soorten is derhalve uitgesloten.

De pannendaken van de woning met de aangrenzende stal en de open kapschuur zijn geschikt als nestplaatsen voor huismussen aangezien de ruimte achter de dakpannen vrij toegankelijk is doordat er geen vogelschroot aanwezig is. Om uit te sluiten of er jaarrond beschermde nesten van huismussen aanwezig zijn, is vervolgonderzoek noodzakelijk. Het onderzoek zal dan uitgevoerd moeten worden aan de hand van de richtlijnen van het Kennisdocument Huismus van BIJ12.

De oude vervallen stal was in 2022 geschikt voor kerkuilen. Destijds is daar vervolgonderzoek uitgevoerd naar deze soort en daarbij is geconcludeerd dat de vervallen stal geen functie heeft voor kerkuilen. Inmiddels is deze vervallen stal verwijderd.

Daarnaast zijn er verschillende nesten aangetroffen in de stallen. Waarschijnlijk zijn de nesten van boerenzwaluwen omdat deze werden waargenomen tijdens het veldbezoek. Ook werden individuen waargenomen die in de stallen vlogen. Boerenzwaluw is een categorie 2 soort. Dit betekent dat het nest jaarrond beschermd is tenzij er voldoende alternatieven zijn in de omgeving. Aangezien er in de omgeving voldoende alternatieven aanwezig zijn en het plangebied dus niet essentieel is voor de instandhouding van de soort is vervolgonderzoek niet noodzakelijk.

De bomen in en rondom het plangebied zijn geïnspecteerd en er zijn geen horsten, kraaiennesten of andere mogelijk jaarrond beschermde nesten waargenomen. Aanwezigheid van nestplaatsen van uilen of roofvogels is derhalve uitgesloten.

Effect: De bebouwing met pannendak is geschikt als nestplaats voor huismussen. Vervolgonderzoek naar vogels met jaarrond beschermde nesten is noodzakelijk om nesten van huismus uit te sluiten.

Overige broedvogels

Het plangebied en de directe omgeving daarvan is geschikt als broedlocatie voor algemene broedvogels, zoals onder andere merel en houtduif. Tijdens het veldbezoek zijn er een aantal nesten aangetroffen van algemene broedvogels. Zo is een nest van een koolmees aangetroffen in de nestkast aan de woning (afbeelding 2.4). Verder is een nestje van pimpelmees aangetroffen in de nestkast aan het tuinhuis (afbeelding 2.5). Daarnaast zijn er tijdens het veldbezoek houtduiven, merels en een witte kwikstaart waargenomen.

Wanneer de werkzaamheden worden uitgevoerd tijdens het broedseizoen kunnen nesten beschadigd/vernietigd of verstoord worden waardoor ouders het nest permanent verlaten. Negatieve effecten op broedvogels zijn te voorkomen door met de werkzaamheden te starten buiten het broedseizoen. Het broedseizoen is geen vastgestelde periode, uitsluitend van belang is aanwezigheid van in gebruik zijnde nesten. Indicatief wordt vaak de periode half maart - half augustus gehanteerd omdat in deze periode de kans op broedgevallen het grootst is maar eerdere of latere broedgevallen (van met name houtduif) kunnen voorkomen. Van de te verwachten overige broedvogels is het nest alleen beschermd in de periode dat het voor de voortplanting gebruikt wordt, ofwel vanaf de nestbouw totdat de jongen het nest permanent verlaten hebben.

2.4 Vleermuizen

Alle in Nederland voorkomende vleermuissoorten zijn zwaar beschermd vanuit de Europese Habitatrichtlijn. Geschikte verblijfplaatsen zijn vaak beperkt beschikbaar. Door sloop, renovatie en bomenkap zijn de laatste decennia veel potentiële verblijfplaatsen verdwenen. Niet alleen verblijfplaatsen, maar ook lineair doorlopende landschapselementen waarlangs vleermuizen zich verplaatsen tussen slaapplek en foerageergebied (zogenaamde vliegroutes) en belangrijk foerageergebied zijn beschermd.

Uit de omgeving van het plangebied zijn vanuit de NDFF waarnemingen bekend van gewone dwergvleermuis. Daarnaast is op basis van verspreidingsatlassen en eigen gebiedskennis aannemelijk dat ook ruige dwergvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis en gewone grootoorvleermuis in de omgeving voorkomen.

Verblijfplaatsen

Een aantal in Nederland voorkomende vleermuissoorten worden voornamelijk in gebouwen en holtes en scheuren in bomen aangetroffen. Een voorwaarde is dat er geschikte (donkere en tochtvrije), toegankelijke ruimtes voor vleermuizen aanwezig zijn. De bomen in het plangebied zijn tijdens het veldbezoek geïnspecteerd en er zijn geen voor vleermuizen geschikte holten of scheuren aangetroffen. De bebouwing in het plangebied is ook geïnspecteerd en ook daar zijn geen voor vleermuizen geschikte verblijfplaatsen aangetroffen. De gevels van de woning hebben geen spouw waardoor de gevels niet geschikt zijn als verblijfplaats voor vleermuizen. Daarnaast is er niet genoeg ruimte tussen de muur en het overstek voor vleermuizen (afbeelding 2.7). Schuur 2 heeft eveneens geen spouw. Bij de kopse zuidkant van de schuur is er ruimte genoeg voor vleermuizen om onder de dakpannen te kruipen alleen onder deze openingen ligt het huis waardoor er niet genoeg ruimte is voor een uitvliegroute voor vleermuizen (afbeelding 2.8). In schuur 3 zijn geen geschikte plekken die als verblijfplaats kunnen dienen voor vleermuizen vanwege het ontbreken

van kleine, donkere en tochtvrije ruimten (afbeelding 2.6). Schuur 4 en 5 bestaan voor een deel uit gevels met metalen wandbeplating (afbeelding 2.9 en 2.10). Dit is te glad voor vleermuizen om te landen waardoor deze schuren niet geschikt zijn als verblijfplaats voor vleermuizen.

Gezien bovenstaande uitwerking is er geen sprake van overtreding van verbodsbepalingen ten aanzien van verblijfplaatsen van vleermuizen. Het uitvoeren van nader onderzoek naar vleermuizen is niet noodzakelijk.

Effect: Het plangebied is niet geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen. Overtreding van verbodsbepalingen uit de Omgevingswet betreffende verblijfplaatsen van vleermuizen is daarom uit te sluiten. Nader onderzoek naar genoemde soorten is niet noodzakelijk.

Foerageergebied en vliegroutes

Het terrein is weinig geschikt als foerageergebied voor vleermuizen vanwege het ontbreken van opgaande begroeiing. Het relatieve belang van dit terrein is op voorhand beperkt door de beperkte geschiktheid van het plangebied en de aanwezigheid van betere alternatieven in de omgeving. Van essentieel foerageergebied binnen het plangebied is geen sprake.

Direct naast het plangebied (ten westen) is een lijnvormige structuur in de vorm van een bomenrij aanwezig die vleermuizen als vliegroute kunnen gebruiken. Omdat deze structuur behouden blijft en de werkzaamheden hier geen effect op hebben is nader onderzoek naar vliegroutes van vleermuizen niet noodzakelijk.

2.5 Grondgebonden zoogdieren

Onder "grondgebonden zoogdieren" worden hier bedoeld alle zoogdieren met uitzondering van vleermuizen. Dit zijn knaagdieren, haasachtigen, insecteneters en marters. In de omgeving komen diverse grondgebonden zoogdieren voor. In de omgeving van het plangebied zijn diverse waarnemingen bekend van grondgebonden zoogdieren binnen de NDFF in de laatste vijf jaar (zie 2.1).

Van marterachtigen zijn vanuit de omgeving waarnemingen bekend. Daarbij gaat het om de soorten wezel en boomarter. Voor de boomarter zijn er binnen het plangebied geen geschikte verblijfplaatsen aanwezig vanwege het ontbreken van bomen met geschikte holten of houtstapels. Voor andere soorten zijn ook geen geschikte verblijfplaatsen aanwezig door de ongeschiktheid van de bebouwing. Er zijn namelijk geen geschikte openingen om binnen te komen in de afgesloten schuren. Verder zijn er geen geschikte donkere ruimten/nissen/hoekjes aanwezig in de open schuren (zoals de open kapschuur). De aanwezigheid van verblijfplaatsen van marterachtigen is daarmee uitgesloten en nader onderzoek naar marterachtigen is dus niet nodig.

Op de naastgelegen spoordijk is een dassenburcht aanwezig. De spoordijk is geschikt en essentieel leefgebied voor deze soort. De werkzaamheden hebben geen invloed op de dassenburcht en het leefgebied omdat er geen werkzaamheden zullen plaatsvinden op of nabij de spoordijk en modat er nog een diepe (watervoerende) sloot tussen de spoordijk en het plangebied ligt. Wel is het wenselijk om verstoring te voorkomen. Dit kan gedaan worden door uitsluitend overdag te werken om zo het werken tijdens de meest waarschijnlijke foerageertijd van de dassen te vermijden.

De bomen in het plangebied kunnen onderdeel zijn van leefgebied van eekhoorn. Er zijn geen nesten aangetroffen in deze bomen en er is voldoende en geschikter alternatief in de omgeving (de spoordijk met de opgaande begroeiing) aanwezig. Bovendien worden de bomen in het plangebied naar alle waarschijnlijkheid behouden, waardoor er geen effect te verwachten is op genoemde soort.

In de omgeving komen de soorten haas en konijn voor volgens waarnemingen vanuit de NDFF. De haas komt bij voorkeur voor in kleinschalige, open gebieden, zoals akkers en weilanden. De haas

wordt daarnaast ook gevonden in open bos, heide en kwelders. Hazen maken legers; ondiepe uithollingen in bosranden, windkeringen, ruigtezomen en onder heggen. Dergelijke legers zijn tijdens het veldbezoek niet aangetroffen. Tijdens de veldbezoeken van de vervolgonderzoeken (kerkuilen en huismuis) zijn ook geen hazen of sporen daarvan aangetroffen in of nabij het plangebied. Het plangebied (waar de ingrepen zullen plaatsvinden) bestaat vooral uit verharding en bebouwing wat niet geschikt leefgebied voor haas betreft. Vanwege voorgaande kan de aanwezigheid van hazen in het plangebied uitgesloten worden. Konijnen leven in holen in zandige ondergrond. Konijnenholen zijn tijdens alle veldbezoeken niet aangetroffen in of nabij het plangebied. Daarmee is de aanwezigheid van konijnen in het plangebied niet waarschijnlijk. Het deel waar de ingrepen zullen plaatsvinden bestaat bovendien uit bebouwing en verharding, wat geen geschikt leefgebied voor konijnen betreft.

Geschikte verblijfplaatsen voor andere beschermde zoogdieren (zonder vrijstelling) ontbreken binnen het plangebied. Verder zijn er in de omgeving van het plangebied vanuit de NDFF waarnemingen bekend van ree en vos. Voor deze soorten geldt een vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen. Wel geldt voor deze en alle andere in het wild levende dieren de zorgplicht.

Algemene kleine zoogdiersoorten zoals veldmuis, aardmuis, huismuis, rosse woelmuis, huisspitsmuis en bruine rat kunnen voorkomen in de omgeving van het onderzoeksgebied. Voor deze soorten geldt eveneens een provinciale vrijstelling voor ruimtelijke ontwikkeling.

Effect: Binnen het plangebied zijn geen geschikte verblijfplaatsen of leefgebied aanwezig voor beschermde, niet-vrijgestelde soorten grondgebonden zoogdieren. Nader onderzoek naar soorten binnen deze soortgroep is daarom niet nodig. De overige soorten die te verwachten zijn binnen het plangebied, zijn vrijgesteld of niet beschermd of er zijn geen effecten te verwachten op deze soorten. Aangaande deze soorten zal zorgvuldig handelen met inachtneming van de zorgplicht voldoende zijn.

2.6 Vissen

Vanuit de NDFF zijn in de laatste 5 jaar waarnemingen bekend van vissen in de omgeving van het plangebied. Het gaat daarbij om de grote modderkruiper. In de watergang naast het plangebied zou deze soort alsook andere vissen voor kunnen komen maar de ingreep heeft geen effect op dit waterlichaam omdat deze buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden valt. Daarom kunnen effecten op vissen in de watergang redelijkerwijs uitgesloten worden.

2.7 Amfibieën

In de NDFF zijn in de laatste 5 jaar waarnemingen bekend van beschermde, niet-vrijgestelde amfibieën in de omgeving van het plangebied (zie 2.1). Het gaat daarbij om de hei- en poelkikker. De afstand van het plangebied tot de waarneming van de heikikker is te groot om aan te nemen dat de heikikker voor kan komen in het plangebied. Bovendien heeft de heikikker een zeer duidelijke voorkeur voor de landschapstypen heide, hoogveen, laagveen en halfnatuurlijk grasland welke niet aanwezig zijn in het plangebied. De heikikker is duidelijk een cultuurvliesende soort die nauwelijks wordt aangetroffen in te intensief gebruikt agrarisch landschap zoals in de omgeving van het plangebied. Vanwege voorgaande redenen kan het voorkomen van de heikikker in het plangebied worden uitgesloten. Voor wat betreft de poelkikker is ook de afstand van het plangebied tot de waarneming te groot zodat niet aannemelijk is dat deze voorkomt in het plangebied. Bovendien houdt de poelkikker van voedselarm en schoon water. Het water in de watergang naast het plangebied is voedselrijk door het agrarische gebruik in de omgeving waardoor zijn voorkeur hier niet naar uitgaat. Aanwezigheid van de poelkikker in het plangebied kan dus uitgesloten worden.

Het oppervlaktewater (de watergang) naast het plangebied kan mogelijk dienen als voortplantingswater van (algemene) amfibieën. Het plangebied is daarnaast deels geschikt als landhabitat en overwinteringslocatie voor algemeen voorkomende amfibieën. Voor deze mogelijk voorkomende algemene soorten geldt een provinciale vrijstelling bij ruimtelijke inrichting en ontwikkeling, wel is de zorgplicht van toepassing.

2.8 Overige soortgroepen (reptielen & ongewervelden)

Binnen de NDFF is een waarneming bekend in de afgelopen 5 jaar van de dagvlinder grote vos. Deze soort prefereert vochtige, open bossen, bosranden, boomgaarden en andere plekken met grote vrijstaande bomen. Deze zijn aanwezig in de directe omgeving van het plangebied (de spoordijk met de aanwezige bomen). Doordat er geen werkzaamheden zullen plaatsvinden op de spoordijk zijn effecten op de grote vos uitgesloten. Verder zijn er binnen de NDFF geen waarnemingen bekend in de afgelopen 5 jaar van overige soortgroepen zoals reptielen en ongewervelden. Binnen het plangebied kunnen algemeen voorkomende soorten libellen en vlinders voorkomen. In de nieuwe situatie vervult het plangebied voor deze soorten dezelfde functie. Daardoor blijft het plangebied in de toekomst een geschikt potentieel leefgebied voor deze soortgroepen en is nader onderzoek naar deze soortgroep niet noodzakelijk.

2.9 Algemeen

- Ten aanzien van alle flora en fauna (beschermde of niet beschermd) geldt dat men zich dient te houden aan de algemene zorgplicht. Dit houdt in dat nadelige gevolgen voor flora en fauna naar redelijkheid zoveel mogelijk voorkomen moeten worden.
- Wanneer tijdens werkzaamheden toch beschermde soorten worden aangetroffen, dienen werkzaamheden tijdelijk te worden stilgelegd en moet contact opgenomen worden met een deskundige (volgens omschrijving van het Ministerie van EZ) op het gebied van flora en fauna. Overleg met de deskundige moet duidelijk maken hoe met de ontstane situatie kan worden omgegaan.

Afb. 2.1: Overzichtsfoto vanaf de voorkant van het plangebied. De woning is te zien met schuin daarachter schuur 3.

Afb. 2.2: Noordzijde van schuur 2.

Afb. 2.3: Noordzijde van schuur 2.

Afb. 2.4: De nestkast aan de woning met daarin een nest van koolmees.

Afb. 2.5: De nestkast aan het tuinhuis met daarin een nest van pimpelmees.

Afb. 2.6: Overzichtsfoto van het achterste deel van schuur 3.

Afb. 2.7: Foto van het overstek van de woning waarbij niet genoeg ruimte is voor vleermuizen.

Afb. 2.8: Foto van de kopse kant van het dak aan de zuidkant van schuur 2 waarbij er te weinig ruimte is voor een uitvliegroute van vleermuizen.

Afb. 2.9: Overzichtsfoto van schuur 4 met de metalen wandbeplating.

Afb. 2.10: Foto van schuur 5 met de metalen wandbeplating.

Afb. 2.11: Overzichtsfoto van schuur 6 in 2022 met op de voorgrond de paardrijbak en weides. Deze schuur is inmiddels verwijderd.

Afb. 2.12: De binnenkant van schuur 4.

Afb. 2.13: De binnenkant van schuur 5.

Afb. 2.14: De binnenkant van schuur 3.

Afb. 2.15: De binnenkant van schuur 2.

3 Gebiedsbescherming

Bij het onderdeel 'gebiedsbescherming' wordt de aanwezigheid van beschermde natuurgebieden en een verkennende beoordeling van een mogelijk effect door de voorgenomen activiteiten op deze gebieden behandeld. Het gaat daarbij om Natura 2000-gebieden en provinciaal beschermde gebieden waaronder het Gelders Natuurnetwerk en Groene Ontwikkelingszone. Als er sprake is van een mogelijk negatief effect, dan zijn vervolgstappen zoals aanvullend onderzoek en mogelijk planaanpassing nodig.

3.1 Natuurnetwerk Nederland (NNN)

De onderzoekslocatie ligt buiten het Natuurnetwerk Nederland. Het NNN ligt ten westen aangrenzend aan het plangebied; de oude spoordijk betreft NNN-gebied (afbeelding 3.2). In het Natuurnetwerk Nederland is het ruimtelijke beleid gericht op behoud en ontwikkeling van kernkwaliteiten. Voorgenomen ingrepen worden getoetst aan het 'nee, tenzij' principe. Indien voorgenomen werkzaamheden significant negatieve gevolgen hebben voor de kernkwaliteiten of ontwikkelingsdoelen van het deelgebied kunnen deze alleen plaatsvinden indien de nadelige gevolgen worden gemitigeerd en de resterende schade gecompenseerd. Gezien voorgenomen ontwikkelingen binnen het plangebied is een negatief extern effect op kernkwaliteiten en ontwikkelingsdoelen van NNN uitgesloten. Het uitvoeren van een 'Nee, tenzij'-toets is niet aan de orde.

3.2 Natura 2000

Natura 2000-gebied 'Rijntakken' ligt op ongeveer 7 km in zuidelijke richting (afbeelding 4.1). Natura 2000-gebied 'Binnenveld' ligt op ongeveer 8.7 km in zuidoostelijke richting. Natura 2000-gebied 'Veluwe' ligt op ongeveer 11.2 km in oostelijke richting. Het perceel heeft geen landschappelijke binding met deze Natura 2000-gebieden. Gezien de voorgenomen activiteiten en de toekomstige inrichting en de ligging op ruim 7 km van het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied zijn directe negatieve effecten (geluid, licht, trillingen etcetera) door sloop-, bouw- en realisatiewerkzaamheden en door het toekomstige gebruik van het projectgebied op aangewezen soorten van nabijgelegen Natura 2000-gebieden uitgesloten.

De voorgenomen activiteiten leiden mogelijk wel tot een toename van stikstofemissie in zowel de realisatiefase als tijdens de toekomstige gebruiksfase. Met behulp van de online rekentool AERIUS Calculator kan berekend worden of er sprake is van een toename van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden.

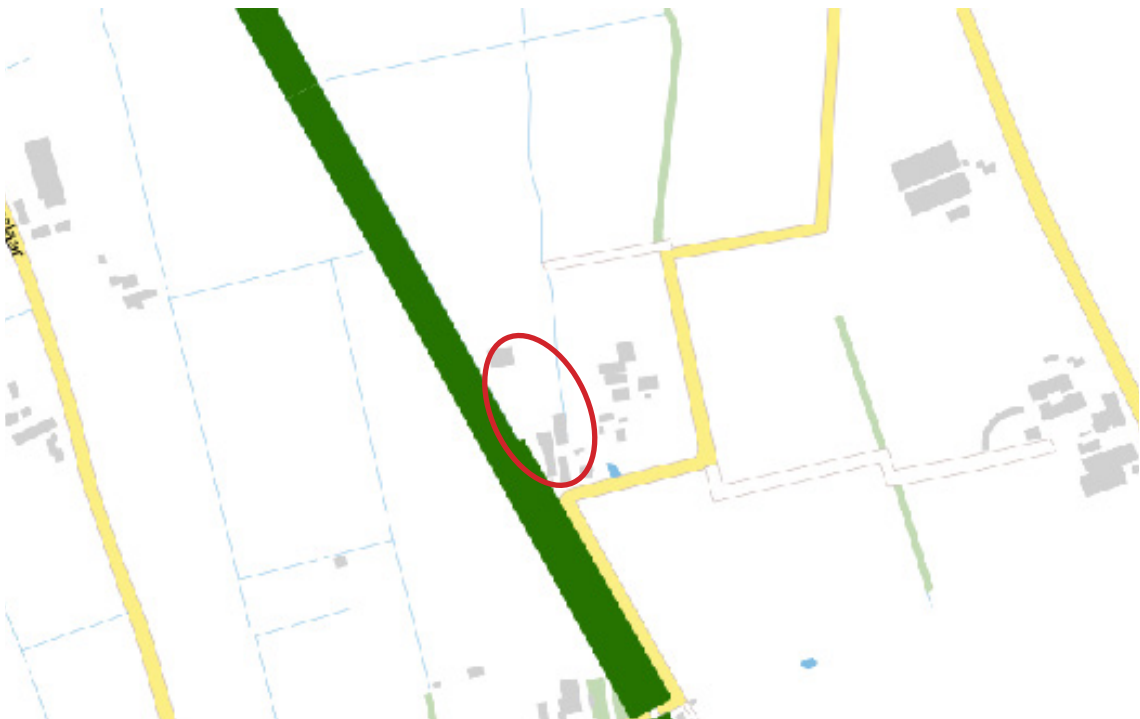
3.3 Beschermde houtopstanden

Buiten de bebouwde kom zijn houtopstanden van meer dan 10 are of bomenrijen bestaande uit meer dan 20 bomen beschermd door de provincie. De kap van bomen binnen zo'n structuur is niet toegestaan zonder toestemming van de provincie.

Het plangebied ligt buiten de bebouwde kom maar de bomen in het plangebied maken geen deel uit van een houtopstand van meer dan 10 are of van een rij van meer dan 20 bomen. Bovendien staan de bomen in het plangebied in het deel dat gezien wordt als 'tuin en erf' en hiervoor geldt een uitzondering op de beschermde bomen. Bij kap van bomen is daarom geen sprake van aantasting van beschermde houtopstanden zoals beschreven in afdeling 11.3 van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal). Bovendien worden de aanwezige bomen niet gekapt. Er zijn daarom geen vervolgacties nodig ten aanzien van beschermde houtopstanden.

Afbeelding 3.1: Afstand van het plangebied tot Natura-2000 gebieden. Afstand tot Natura-2000 gebied Veluwe (11.2km), Binnenveld (8.7km) en Rijnakken (7km). Bron: AERIUS calculator, 2022.

Afbeelding 3.2: Afstand van het plangebied (rode kader) tot Natuurnetwerk Nederland (NNN). Bron: Webkaart provincie Utrecht, 2022.

4 Specifieke zorgplicht

In dit hoofdstuk worden de bevindingen beschreven met betrekking tot soorten van de Rode Lijst die binnen het plangebied zijn aangetroffen of waarvan waarnemingen bekend zijn uit de omgeving. In dit hoofdstuk worden enkel de soorten beschreven die op de Rode Lijst als ten minste 'kwetsbaar' zijn beoordeeld en waarvoor het plangebied een wezenlijke functie heeft. Voor soorten van de Rode Lijst waarvoor een wezenlijk negatief effect te verwachten is door toedoen van de geplande werkzaamheden, wordt beschreven op welke manier aan de specifieke zorgplicht kan worden voldaan door aanpassing van de werkwijze, het implementeren van maatregelen om negatieve effecten te voorkomen of door het bieden van compenserende voorzieningen.

4.1 Resultaten en effectbeoordeling

Vaatplanten

Vanuit de NDFF zijn waarnemingen bekend van plantensoorten van de Rode Lijst in de omgeving van het plangebied in de afgelopen 5 jaar. Soorten van de rode lijst zijn niet aangetroffen tijdens het veldbezoek. Voor Rode Lijst soorten ontbreken geschikte groeiplaatsen in het plangebied vanwege dezelfde redenen als in de beoordeling in paragraaf 2.6. Indien tijdens de werkzaamheden soorten van de rode lijst toch worden waargenomen, dienen deze te worden ontzien of met groeiplaats en al te worden verplant.

Broedvogels

Voor vogelsoorten van de Rode Lijst die in de omgeving voorkomen geldt dezelfde effectbeoordeling als voor algemene broedvogels (zie paragraaf 2.1). Het plangebied is deels geschikt als broedlocatie voor vogels van de Rode Lijst (vooral de bomen in en rondom het plangebied). Wanneer werkzaamheden worden uitgevoerd tijdens het broedseizoen kunnen nesten worden beschadigd/vernietigd of verstoord worden waardoor broedzorg gestaakt kan worden. Negatieve effecten op broedvogels zijn te voorkomen door met de werkzaamheden te starten buiten het broedseizoen. Het broedseizoen is geen vastgestelde periode, uitsluitend van belang is aanwezigheid van in gebruik zijnde nesten. Indicatief wordt vaak de periode half maart - half augustus gehanteerd omdat in deze periode de kans op broedgevallen het grootst is maar eerdere of latere broedgevallen van met name houtduif kunnen voorkomen. Van de te verwachten broedvogels is het nest alleen beschermd in de periode dat het voor de voortplanting gebruikt wordt, ofwel vanaf de nestbouw totdat de jongen het nest permanent verlaten hebben. Laat bij werkzaamheden binnen het broedseizoen altijd een broedvogelcheck uitvoeren om verstoring van eventuele broedgevallen te voorkomen.

Zoogdieren

Uit de omgeving zijn waarnemingen bekend van zoogdieren van de Rode Lijst. In paragraaf 2.3 zijn de overige zoogdieren al behandeld. De aanwezigheid van niet-vrijgestelde, beschermde zoogdieren in het plangebied is uitgesloten en er zijn daarom geen maatregelen noodzakelijk ten aanzien van deze soorten. Vrijgestelde soorten kunnen wel voorkomen in het plangebied. De tuin met beplanting en bomen blijft behouden. Wel is het belangrijk om geen bouw materiaal of materieel op te slaan/neer te zetten in de bospercelen.

Korstmossen

Korstmossen die op de Rode Lijst staan, komen voor op (oude) steen-/rotsachtige structuren of op oude (laan) bomen. Binnen het plangebied zijn dergelijke geschikte structuren niet aanwezig. Verder betreffen de bomen in en rond het plangebied geen bekende groeilocaties van korstmossen van de Rode Lijst. Ook zijn de bomen geen typische, omvangrijke, of oude exemplaren, waardoor aanwezigheid van zeldzame korstmossen zeer onwaarschijnlijk wordt geacht. Vanwege voorgaande redenen is een negatief effect op korstmossen van de Rode Lijst door het voornemen binnen het plangebied uitgesloten.

Insecten

Binnen het plangebied zijn kruidenrijke bermen, (bloemrijke) akkerranden niet aanwezig. De geschiktheid van het plangebied voor insecten wordt daarmee op voorhand beperkt geacht. Voor zeldzame insecten van de Rode Lijst die in de omgeving voor kunnen komen, zoals soorten wilde bijen en kokerjuffers is het plangebied geen onderdeel van leefgebied. Er wordt daarom geen wezenlijk negatief effect verwacht op insecten van de Rode Lijst die als ten minste 'kwetsbaar' zijn beoordeeld.

Overige soorten

Voor overige soorten van de Rode Lijst waarvan waarnemingen bekend zijn uit de omgeving (mossen, zwammen, weekdieren) heeft het plangebied geen functie of wordt geen negatief effect verwacht door toedoen van de geplande werkzaamheden.

4.2 Maatregelen zorgplicht

Het merendeel van de werkzaamheden vindt plaats op bebouwing en verharding waar de kans op aantreffen van soorten van de Rode Lijst zeer gering is. Er wordt daarom geen wezenlijk negatief effect verwacht op de meeste soorten van de Rode Lijst die in de omgeving voorkomen en die als ten minste 'kwetsbaar' zijn beoordeeld.

De volgende maatregelen gelden voor algemene soorten zoals beschreven in het voorgaande hoofdstuk:

- Start werkzaamheden bij voorkeur buiten het broedseizoen, zodat de kans op verstoring van broedgevallen zoveel mogelijk wordt beperkt. Indien werkzaamheden worden gestart in het broedseizoen (grootweg tussen maart en augustus), laat dan een broedvogelcheck uitvoeren door een broedvogeldeskundige. Indien broedende vogels worden aangetroffen moeten werkzaamheden worden uitgesteld of moeten mitigerende maatregelen (bijv. een verstoringvrije zone rondom het nest) worden getroffen om verstoring te voorkomen.

5 Conclusies en aanbevelingen

5.1 Overzicht van de bevindingen

Soortbescherming	Aanwezig	Effect	Aanbevelingen
Flora - beschermde soorten	nee	geen	geen
Vleermuizen - verblijfplaatsen	nee	geen	geen
Vleermuizen - vliegroutes	mogelijk	geen	zie 4.2.1
Vleermuizen - essentieel foerageergebied	mogelijk	geen	zie 4.2.1
Vleermuizen - lichtverstoring	mogelijk	mogelijk	zie 4.2.1
Zoogdieren - gebouwbewonend	Nee	Geen	geen
Zoogdieren - grond-/boombewonend	geen	geen	geen
Zoogdieren - vrijgestelde soorten	mogelijk	mogelijk	zorgplicht
Vogels - jaarrond beschermde nesten	mogelijk	mogelijk	zie 4.2.1
Vogels - algemene broedvogels	mogelijk	mogelijk	zie 4.2.1
Amfibieën - vrijgestelde soorten	mogelijk	mogelijk	zorgplicht
Overige beschermde soorten	mogelijk	mogelijk	zorgplicht
Gebiedsbescherming	Aanwezig	Effect	Aanbevelingen
Natura 2000 - doelsoorten/habitattypen	nee	geen	geen
Natura2000 - stikstof	n.v.t	mogelijk	zie 4.2.2
NNN	nee	geen	geen

5.2 Conclusies en aanbevelingen

5.2.1 Soortenbescherming

Vleermuizen

- Binnen het plangebied zijn geen geschikte verblijfplaatsen voor vleermuizen aangetroffen. De werkzaamheden leiden niet tot het overtreden van een verbodsbepaling binnen de Omgevingswet. Er is daarom geen nader onderzoek nodig naar gebouw- of boombewonende vleermuissoorten.
- Er is sprake van een lijnvormige structuren direct naast het plangebied die dienst kan doen als vliegroute voor vleermuizen. Vanwege het in stand houden van deze structuur wordt geen permanent nadelig effect verwacht en nader onderzoek niet nodig geacht. Daarnaast is dezelfde structuur mogelijk geschikt als foerageergebied van vleermuizen. Ook hierop is geen effect te verwachten vanwege het behouden blijven van de begroeiing in de omgeving van het plangebied. Wel dient vanuit de zorgplicht onnodige lichtverstoring van foerageergebied en vliegroute voorkomen te worden. Dit kan door tijdens de aanleg- en gebruiksfase uitstraling van eventuele bouwlampen, buitenverlichting en straatverlichting naar boven te voorkomen. Gebruik bijvoorbeeld afschermd armaturen, beperk de verlichtingshoogte tot maximaal 3 meter, gebruik 'batlampen' en plaats niet meer verlichting dan nodig.

Zoogdieren - gebouwbewoond en grondbewoond

- De aanwezigheid van beschermde, niet-vrijgestelde soorten zoogdieren in het plangebied is uitgesloten. Wel kan het (noordelijk deel van) plangebied geschikt zijn voor algemeen voorkomende soorten zoals bijvoorbeeld vos, ree en muizen. Voor deze soorten geldt een provinciale vrijstelling en is geen nader onderzoek nodig.

Vogels - jaarrond beschermde nesten

- Het plangebied wordt mogelijk gebruikt als rust- of nestplaats door huismus. Vervolgonderzoek naar deze soort is daarom noodzakelijk.

Vogels - algemene broedvogels

- Tijdens het broedseizoen kunnen nesten van algemene broedvogels in en rondom het plangebied verstoord, beschadigd of vernield worden. Voer werkzaamheden die kunnen leiden tot het vernielen of verstoren van nesten buiten het broedseizoen uit. Het broedseizoen is geen vaste periode maar voor de meeste soorten is de periode half maart - half augustus een goede indicatie. Eerdere of latere broedgevallen zijn niet uitgesloten, met name van duiven. Bezette nesten zijn altijd beschermd, ongeacht de soort of periode. Tijdens het broedseizoen kunnen mogelijk versturende werkzaamheden uitsluitend worden uitgevoerd nadat een erkend broedvogeldeskundige heeft vastgesteld dat er geen bezette nesten aanwezig zijn. Zo nodig worden werkzaamheden uitgesteld of maatregelen getroffen om verstoring of vernieling van nesten te voorkomen, bijvoorbeeld het instellen van een zone rondom het nest totdat de jongen het nest verlaten hebben.

Overige soorten

- Nader onderzoek naar overige beschermde soorten is niet aan de orde. Houdt wel rekening met de algemene zorgplicht die geldt voor alle dieren, beschermd of niet.

t.a.v. zorgplicht en calamiteiten

- Ten aanzien van álle flora en fauna (beschermd of niet beschermd) geldt de 'Algemene zorgplicht'. Dit houdt in dat nadelige gevolgen voor flora en fauna naar redelijkheid zoveel mogelijk voorkomen moeten worden en dat er 'met zorg voor de natuur' gewerkt dient te worden.
- Worden er tijdens de werkzaamheden toch beschermde soorten aangetroffen, leg dan het werk tijdelijk stil en neem contact op met een deskundige (volgens omschrijving van het Ministerie van EZ) op het gebied van flora en fauna. Overleg met de deskundige en bevoegd gezag moet in dat geval duidelijk maken hoe met de ontstane situatie kan worden omgegaan.

5.2.2 Gebiedsbescherming

- De locatie ligt buiten het NNN. De activiteiten zullen niet leiden tot aantasting van kernkwaliteiten of doelstellingen van NNN. Een 'nee, tenzij'-toets is daarom niet aan de orde.
- De ontwikkelingen voortvloeiend uit het voornemen leiden gezien de aard van het project en de afstand van het plangebied tot Natura 2000-gebieden niet tot effecten op doelstellingen of kernkwaliteiten van beschermde natuurgebieden (Natura 2000), met mogelijke uitzondering van stikstofgevoeligheid. Nadere toetsing naar effecten op aangewezen doelsoorten voor Natura 2000-gebieden zijn niet aan de orde met uitzondering van een stikstofberekening, zie volgende punt.
- Tijdens de werkzaamheden en in de nieuwe gebruiksfase kan er mogelijk een toename optreden ten aanzien van stikstofdepositie op stikstofgevoelige, beschermde Natura 2000-gebieden. Met behulp van de online rekentool AERIUS Calculator kan berekend worden of er sprake is van een toename van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden.

Bijlage 1 Samenvatting wettelijk kader

Bij een ecologische quickscan wordt de ingreep door ons getoetst aan de huidige natuurwetgeving, de omgevingswet. In deze bijlage vindt u een korte samenvatting van deze wetgeving.

1. Omgevingswet in het kort

De Omgevingswet (OW) is de huidige wetgeving in de Nederlandse wet die bescherming van natuurgebieden reguleert. De wet vervangt sinds 1 januari 2024 de Wet natuurbescherming, die in 2017 werd ingevoerd als samenvoeging van de daarvoor geldende natuurwetten: de Flora- en Faunawet voor dier- en plantensoorten, de Natuurbeschermingswet voor natuurgebieden en landschappen, en de Boswet voor bos- en houtopstanden. Deze wetten zijn destijds samengevoegd om de wetgeving omtrent natuurbescherming duidelijker en overzichtelijker te maken. De nieuwe omgevingswet regelt zowel de bescherming van natuurgebieden als dat van individuele soorten en bijbehorende habitats.

2. Zorgplicht

In afdeling 1.3 van de OW wordt de algemene zorgplicht uitgewerkt. In deze zorgplicht is bepaald dat iedereen zorg draagt voor natuurgebieden, planten, en dieren.

Artikel 1.7(a) van de OW luidt als volgt:

Een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat zijn activiteit nadelige gevolgen kan hebben voor de fysieke leefomgeving, is verplicht:

- alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevraagd om die gevolgen te voorkomen,
- voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen: die gevolgen zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken,
- als die gevolgen onvoldoende kunnen worden beperkt: die activiteit achterwege te laten voor zover dat redelijkerwijs van hem kan worden gevraagd.

Het is verboden een activiteit te verrichten of na te laten als door het verrichten of nalaten daarvan aanzienlijke nadelige gevolgen voor de fysieke leefomgeving ontstaan of dreigen te ontstaan.

3. Soortenbescherming

De soortenbescherming bestaat uit drie beschermingsregimes met ieder hun eigen beschermde soortenlijsten en verbodsbepalingen:

- De Vogelrichtlijnsoorten (VR)
- De Habitatrichtlijnsoorten (HR)
- Overige soorten (genoemd in bijlage IX behorend bij artikel 11.54 van het besluit activiteiten leefomgeving)

Per beschermingsregime is vastgesteld aan welke voorwaarden voldaan moet worden om een omgevingsvergunning of vrijstelling verleend te krijgen door het bevoegd gezag (de provincie). Een tabel met een samenvatting van de geldende verbodsbepalingen is op de volgende pagina opgenomen (tabel 1.1).

De beschermde soorten uit de Vogelrichtlijn (VR) en Habitatrichtlijn (HR) zijn vastgesteld door de EU. Voor de soorten uit de derde categorie geldt dat provincies de vrijheid hebben om voor bepaalde soorten uit de laatste categorie vrijstelling te verlenen bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting en bestendig beheer en onderhoud. Gedetailleerde informatie over het onderdeel soortenbescherming, inclusief lijsten van beschermde soorten, is onder meer te vinden op de website van de Rijksoverheid.

Tabel 1.1: Samenvatting verbodsbepalingen soortenbescherming Omgevingswet, beschreven in het besluit activiteiten leefomgeving (BAL)

Paragraaf	Artikel	Lid	Verbodsbepaling
§ 11.2.2.: Flora- en fauna-activiteiten: omgevingsvergunning soorten vogelrichtlijn	11.37	1	Het verbod, bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de wet, om zonder omgevingsvergunning een flora- en fauna-activiteit te verrichten, geldt voor:
		1a	Het opzettelijk doden of opzettelijk vangen van van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn;
		1b	Het opzettelijk vernielen van of opzettelijk beschadigen van nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld onder a, of het opzettelijk wegnemen van nesten van die vogels;
		1c	Het rapen en onder zich hebben van eieren van vogels als bedoeld onder a; of
		1d	Het opzettelijk storen van vogels als bedoeld onder a.
		3	Het verbod op het opzettelijk storen van vogels, bedoeld in het eerste lid, onder d, geldt niet, als het storen niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de vogelsoort.
§ 11.2.3.: Flora- en fauna-activiteiten: omgevingsvergunning soorten habitatrichtlijn	11.46	1	Het verbod, bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de wet, om zonder omgevingsvergunning een flora- en fauna-activiteit te verrichten geldt voor:
		1a	Het in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk doden of opzettelijk vangen van in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onder a, bij de habitatrichtlijn, bijlage II bij het verdrag van Bern of bijlage I bij het verdrag van Bonn;
		1b	Het opzettelijk verstoren van dieren als bedoeld onder a;
		1c	Het in de natuur opzettelijk vernielen of rapen van eieren van dieren als bedoeld onder a;
		1d	Het beschadigen of vernielen van de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld onder a; en
		1e	Het opzettelijk plukken en verzamelen, afsnijden, onwortelen of vernielen van planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onder b, bij de habitatrichtlijn of bijlage I bij het verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied
§ 11.2.4.: Flora- en fauna-activiteiten: omgevingsvergunning andere soorten	11.54	1	Het verbod, bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de wet, om zonder omgevingsvergunning een flora- en fauna-activiteit te verrichten, geldt voor: Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:
		1a	Het opzettelijk doden of vangen van in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in bijlage IX, onder A;
		1b	Het opzettelijk beschadigen of vernielen van de vaste voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren als bedoeld onder a; en
		1c	Het opzettelijk in hun natuurlijke verspreidingsgebied plukken en verzamelen, afsnijden, onwortelen, of vernielen van vaatplanten van de soorten, genoemd in bijlage IX, onder B.
Het wegnemen van nesten is toegestaan MITS het buiten het broedseizoen en niet behorend tot een soort met een jaarrond beschermd nest.			

4. Gebiedsbescherming

De Omgevingswet regelt de bescherming van de door de EU aangewezen beschermde gebieden genaamd Natura 2000-gebieden. Natura 2000-gebieden zijn opgedeeld in Vogelrichtlijn-gebieden en Habitatrichtlijn-gebieden. Alle activiteiten die een mogelijk negatief effect kunnen hebben op Natura 2000-gebieden zijn verboden, mits een vergunning is uitgegeven na het uitvoeren van een Habitattoets. Uit deze Habitattoets moet zijn gebleken dat door de geplande activiteiten geen natuurlijke kenmerken van het gebied worden aangetast. Daarnaast moet hieruit zijn gebleken dat de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van de soorten niet verslechtert en geen verstoring van soorten optreedt. Een vergunning wordt afgegeven door de betreffende provincie.

Bovendien verordent de wet de provincies om natuur aan te wijzen met bijzondere natuurlijke of landschappelijke waarde onder het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen ecologische hoofdstructuur). De provincies zijn verantwoordelijk voor de begrenzing en de ontwikkeling van dit natuurnetwerk. Zij wijzen in hun structuurvisie of verordening de gebieden aan die onder het NNN vallen. In of in de nabijheid van een NNN-gebied geldt het 'nee, tenzij'-principe: nieuwe plannen of projecten zijn niet toegestaan als ze de wezenlijke (potentiële) waarden en kenmerken van het NNN-gebied significant aantasten, tenzij er sprake is van redenen van groot openbaar belang en er geen reële alternatieven zijn. De schade dient in dat geval door mitigerende maatregelen zoveel mogelijk beperkt te worden. De restschade dient te worden gecompenseerd.

5. Rode lijsten

Rode lijsten geven een overzicht van soorten die uit Nederland zijn verdwenen of duidelijk achteruit zijn gegaan. Rode lijsten hebben een signaleringsfunctie en hadden onder de Wet natuurbescherming geen juridische status. Onder de huidige wetgeving (Omgevingswet) betekent plaatsing op de lijst niet automatisch dat de soort beschermd is; Daarvoor is opname van de soort onder de Omgevingswet nodig. De Omgevingswet voorziet echter wel in enige mate in bescherming voor soorten van de Rode Lijst, door de specifieke zorgplicht. De omgevingswet vereist van provincies dat zij de nodige maatregelen nemen voor het behoud en herstel van soorten van de Rode Lijst. Eventuele negatieve effecten op Rode Lijst soorten door toedoen van ruimtelijke ingrepen of ontwikkelingen dienen door mitigerende maatregelen zoveel mogelijk beperkt en/of gecompenseerd te worden.